

Bhima Shaikshanik Nyas,
Subhashanna Kul College of Education

Madhukarnagar Patas, Tal- Daund, Dist Pune, 412219

Savitribai Phule Pune University Pune

ID NO -PU/PN/B.Ed/223/2005

President - Adv.Rahul Subhasharao Kul

Website -www.bhimanyas.org Email-sakbedpatas@gmail.com Mob.No - 9890280232

Number of students achieving on an average 70% or more in internal assessment activities during the last completed

Academic year

Category of courses	Year I (2021-2022)		Year II (2020-2021)		Year III (2019-2020)		Year IV (2018-2019)		Year V (2017-2018)	
	>70%	<70%	>70%	<70%	>70%	<70%	>70%	<70%	>70%	<70%
Theory	83	10	69	6	82	0	44	6	85	08
Pedagogy	83	10	69	6	82	0	46	4	85	08
Electives / Optional	83	10	69	6	82	0	46	4	85	08
School based practice	83	10	69	6	82	0	46	4	85	08

PRINCIPAL
SUBHASHANNA KUL COLLEGE OF EDUCATION
MADHUKARNAGAR-PATAS,
TAL.DAUND.DIST.PUNE

Subhashanna Kul College of Education

Madhukarnagar - Patas, Tal - Patas, Dist - Pune

B.Ed IInd Year 2019 - 2020

Course Code 204

Student Name :- Gawali Asha Ramchandra Roll No. 56

Practical Name :- पंचावकाश दिन साजरे करणे व उपक्रम सावकीने

Evaluation Scheme

Rating Scale :- 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr.No.	Criteria	1	2	3	4	5
1	Introduction				✓	
2	Selection of theme				✓	
3	Objectives of the worksheet					✓
4	Relevance of the worksheet					✓
5	Nature of content (Relevant information as per issues/theme selected)				✓	
6	Resources used (Clipart, Images, picture, Photos)					✓
7	Design of worksheet					✓
8	Presentation of worksheet				✓	
9	Opinion				✓	
10	General impression				✓	

Total Marks :- 44
50

Sundar C.
Signature of In charge
Prof. makme s-p

विषय - २०४

शाश्वत विकासार्थे
शिक्षण व
पर्यावरणशास्त्र

अनुक्रमावली

Page No.

Date

घटकाचे नाव

1. प्रस्तावना
2. घटकाची निवड
3. उद्दिष्टे
4. पर्यावरण शिक्षणाशी घटकाच्या
अभ्यासाचा संबंध
5. घटकाचे स्वरूप
6. संदेश फलक
7. वापरण्यात आलेले स्त्रोत
8. आराखडा
9. आदरीकरणाचे तप्ये
10. मत / विचार
11. अभ्यास

colors

प्रस्तावना

पर्यावरण शिक्षण म्हणजे पर्यावरण-
शास्त्राच्या माध्यमातून पर्यावरणाच्या शिक्षण क्षेत्र. पर्यावरण
जाण्यासाठी केलेली उपाययोजना म्हणजे
पर्यावरण शिक्षण क्षेत्र.

पर्यावरणाच्या माध्यमातून
मानवाचा विकास वाढवणे जाते. पर्यावरण शिक्षणा-
तून जीवनमान उंचावण्यासाठी व मुख्य विकासामाठी
आवश्यक कौशल्य व दृष्टीकोन मिळते. पर्यावरण
शिक्षणातून पर्यावरणाविषयी जागवतकना निर्माण
करणे. पर्यावरण शास्त्राच्या माध्यमातून पर्यावरण
कारण व प्रभाव यांच्यातील संबंध समजावून देणे.
पर्यावरण शिक्षण पर्यावरण
व्यवस्थापन व सुधारणा यासाठी पायाभूत
मार्गदर्शना वरून गेली. आंतरराष्ट्रीय
स्तरावर पर्यावरण शास्त्राच्या माध्यमातून
पर्यावरण शिक्षणातून पर्यावरणाचे समतोल
स्थापनेसाठी म्हणजेच नैसर्गिक संपदा-
शास्त्राच्या माध्यमातून पर्यावरण आणि
आर्थिक आणि पर्यावरणाचे पुनूषणाच्या
निर्वातनासाठीच मार्गदर्शन मिळते.

colors

घरकाची निवड

परीवरण ही एक व्यापक संकल्पना आहे. जीवांची वाढ होण्यासाठी अनुकूल पर्यावरण प्रस्थापित आहे. भूमी, नद्या, वनस्पती, पाणी, हवा, या नैसर्गिक घटकांचा समावेश आंगोलिक पर्यावरणात होतो पर्यावरणापेक्षा चार गिरीच्या आसन्न क्षेत्रात उपक्रम वाढविले जातील, परंतु यानुसार पर्यावरण शिक्षणातील भूमिका संपली असे होणे कामा नये. या पर्यावरणात प्राकृतिक किंवा गिरीची, गैरिची किंवा अजीव घटकांचा समावेश होतो पर्यावरणाची व्यापकता पुढे अवस्थापची असल्यामुळे व्यापक इलीकोन ठेवून स्थानिक गरजांनुसार अनेक घटकांची उपक्रमांची योजना केली पाहिजे. आभाषण, "Think Globally, Act Locally" हे घोषवाक्य लक्षात ठेवणे कोरचे आहे.

शासक परिषद शाळाबाह्य पाठ्यक्रम, शासक परिषद अथवा इतर प्रदेशात शाळाबाह्य व कार्य करणाऱ्यांची लयाची शासक उपाययोजना विद्यार्थ्यांना पर्यावरण शिक्षण मंडळाच्या उप-क्रमाने अमीत्य करणे घ्यावे यासाठी तेथील व्यक्तींचे सहकार्य घेणे आवश्यक ठरते. यानुसार विविध दिन आगरे करणे येतात ते पुढील प्रमाणे :-

1) जागतिक पर्यावरण दिन :-

जागतिक

पर्यावरण दिन हा 'जु जून' ला जागरा केला जातो.
हा दिवस पर्यावरण या घटकेला सुरक आहे.

2) जागतिक वन दिवस :-

जागतिक वन दिवस

21 मार्चला जागरा करतात. या दिवशी वनाचे रक्षण
करणे हा संदेश दिला जातो.

3) वन्धजीव आजाह :-

वन्धजीव आजाह हा 1 ते 7

ऑक्टोबर या दिवशी जागरा केला जातो.

4) शेतकरी दिवस :-

शेतकरी दिवस 23 डिसेंबर

दोषी जागरा केला जातो. या दिवशी आसानीस नव
शेतकऱ्यांना आभाराने केले जाते.

5) ल्युनामी दिवस :-

26 डिसेंबर या दिवशी

ल्युनामी दिवस जागरा केला जातो.

6) वन्धुंधरा दिवस :-

22 एप्रिल हा दिवस

वन्धुंधरा दिन म्हळून जागरा
करतात.

colors

आदिदृष्टे

त्यापेक्षा आहे. या संकल्पनेत अनेक बाबींचा समावेश होतो. काही घरक प्राकृता वा नैसर्गिक अवरणपाचा तर काही मानवनिर्मित अवरणपाचा असतात. या विविध उपक्रमोपकारे आजार कसेकसे दारूपाक येतात. त्यातील विविध किनाऱ्या निवड करून ते वाजवे करता येतात. त्यांची आदिदृष्टे स्वाभिस्य पुमाणे

- ① विद्वत्पार्ष्णिना पर्यावरणीय परिदरशनेचे विकसन करता यावे.
- ② स्थानिक पर्यावरणांच्या समस्त्वांचे निराकरण करणे.
- ③ पर्यावरणाचे आपल्या जीवनातमि महत्त्व समझून घेणे.
- ④ पर्यावरण संरक्षण कषण्याची गरज कशी आहे याची माहिती मिळणे.

५) विद्यार्थ्यांना निसर्गाची ओळख करून देणे.

६) विद्यार्थ्यांनी विविध पर्यावरणीय दिनांचा अभ्यास करणे.

७) विद्यार्थ्यांना निसर्गाची जोडणे.

८) पर्यावरणीय प्रियेधनेकून वैज्ञानिक संकल्पनांचा परिचय करून देणे.

९) नैसर्गिक निरीक्षण क्षमता प्राथगेन करणे व चिकित्सीक प्रती वाढविणे.

१०) पर्यावरणातील नैसर्गिक व अनैसर्गिक बदलांचा अहसलबंध स्पष्ट करणे.

११) पर्यावरणातील परिवर्तने जाणून घेण्यासाठी अभ्यासकांचे उद्बोधन करणे.

१२) विद्यार्थ्यांच्या कल्पकतेस व सृजनशीलतेस वाढ देणे.

पर्यावरण शिक्षणार्थी घटकांचा असणारा संबंध

पर्यावरण शिक्षण हा एक शैक्षणिक उपक्रम आहे आणि मुख्यतः पर्यावरण अभ्यास या विषयावरील शाखा आहे. पर्यावरण हे मनुष्य जीवनाशी अत्यंत निगडित आहे. फिल्लुजा मनुष्य हा पर्यावरणाचेच एक आपत्त आहे. पर्यावरणातील हवा, पाणी, भूमी हे मिळवि घटक आहेत. पणूयती, पाणी, व सुक्ष्मजीव हे सर्वांचे घटक आहेत. चापासुनाय पर्यावरण निर्माण सांगिते आहे.

* एक आणि हर्न :- " पर्यावरण शिक्षणामध्ये

समस्या केंद्रित, आंतरविषयाशाखीय मूल्याधारित समुदायाधारित, वर्तमान आणि श्रियाधारित मानवी प्रजातीच्या आकित्यासाठी विषयाधीन व विषयाधी प्रदान कृतीचा समावेश आहे."

10/5/2021
10/5/21

दिव
दिव
आज
पु
हाक
मि
आज
म
क
व
व

1. जागतिक पर्यावरण दिवस :-

दिवस अत्यंत महत्वाचा आहे. जागतिक पर्यावरण दिवस वा दिवसाच्या माध्यमातून पर्यावरण शिक्षणाचा अनुभवून घ्यावा. जागतिक पर्यावरण शिक्षणाचा प्रकारचा अंदेश दिला जातो. तसेच प्रत्येकाचे एक तसेच जाड लावावे म्हणून वृक्ष लागवड व वृक्ष संवर्धन ही कामाची गरज असली आहे.

आधारण अर्थाने मानव व पर्यावरण या पिढ्या आधुनिक कालात परिषदेत पर्यावरण दिन जाहीर करवाचे ठरविले. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या पर्यावरण विषयक कार्यक्रमातून पर्यावरण संरक्षण व संवर्धनासाठी जागतिक, औद्योगिक तसेच अर्थशास्त्र नागरिकांच्या प्रातःकालीन वृत्तीशी संबंधित असेच

वास्तविके जात आहेत. पर्यावरण विविध प्रकारचे आणि त्यांच्या संवर्धनाची गरज लक्षात घेऊन 1972 चेव्हाही जास्त वेळ यामध्ये अहभाग आहेत. कारण निरनगरीत जागींच्या अहभाग आहेत. अनेक जागी पृथ्वीवरून कायमचे नष्ट झाले आहेत. प्रदूषण वाढत आहे.

2 वन्यजीव संरक्षण :-

पृथ्वीवर जैवविविधता आहे. परंतु जंगलतोड
 पारंगत शहरीकरण, पशुपक्ष्यांचा आधुनिकीकरण
 मानवी आक्रमण योसारख्या जाळीमुळे हल्ली
 मानवांचा जंगली प्राण्यांशी संबंध येत नाही
 आणि येतो तेव्हा दोन्ही जातूंना फारसा त्रास
 द्यायला नसतो. ही परिस्थिती बदलण्यासाठी या
 आपत्ताहाद्या निमित्ताने घेत आहे.

ऑक्टोबर 1952 पासून ते 7
 व्याजरा जेना या दिवशी वन्यजीव संरक्षण
 लेखा वन्य पशुपक्ष्यालाबत जातूनी निर्माण करणे
 ही त्यामागील हेतू आहे. आज केवळ या मुळ हेतूच्या
 काळानुसार विस्तार झाला आहे. वन्यजीवांनी
 मानवी आयुष्यात प्रवेश करण्याची कारणे
 कमजोर किती जातू आहेत.

मैत्री असणे ही जातूनी मानव आणि वन्यजीवांची
 वन्यजीवांमध्ये मानव प्रुवान गरज आहे. कारण
 नाही. ही जातूनी वादुच झळकणाय
 सरकारने 'इंडियन बॉट ऑफ वॉल्डलाईफ'
 ची स्थापना पूर्वीच केलेली आहे.

21 मार्च 2018

जागतिक वन दिन

झाडे लावा झाडे जगवा

झाडे जगवा स्वतःही जगा

राष्ट्रीय शेतकरी दिन

शेतकरी दिवस :-

भारत हा एक कृषि प्रधान देश आहे. शेतकरी हा भारताचा अर्थव्यवस्था व समाजव्यवस्थेचा एक मुख्य घटक आहे. आपल्या मातृभूमीसाठी व जमातीच्या विकासामुळे शेतकरी अत्यंत महत्त्वाचे आहेत. शेतकरी वृत्तदिवस शेतकरी दिवस असतो.

वृत्तदिवस आणि शेतकरी दिवस या दोन्हींचा दहावी नव्हता संबंध आहे. शेतकरी दिवस 1940 मध्ये मॉन्ट्रियल येथे पारितोषिक आहे परंतु शेतकरी दिवस 1977 मध्ये पारितोषिक शेतकरी दिवस आहे.

शेतकरी दिवस पारितोषिक वृत्तदिवस देशातील जनतेची श्रम भागवतो. भारताचे जायते पंतप्रधान - लोकार्थरी चरण निंग यांचा वृत्तदिवस 23 डिसेंबर राष्ट्रीय शेतकरी दिवस म्हणून जागरण केला जातो. याचे कारण असे की पुढील आसियान वृत्तदिवस प्रत्येक शेतकरी श्रमकायप्रती निदान कृतवातेची भावना ठेवणे गरजेचे आहे. शेतकरी हा देशाचा पायावर्तनी असतो.

Handwritten text in purple ink, possibly a title or heading, located at the top right of the page.

वसुंधरा दिवस :-

दिन' म्हणून जगभर जागर जात्रा केला जाते. 22 एप्रिल हा दिवस 'वसुंधरा पर्यावरण संवर्धनाच्या सार्वजनिक वचनबद्धतेला आजीवनी मिळते. हा दिन जागर करायामुळे जगभर व्यापक वैविध्यपूर्ण कार्यक्रम आणि उपक्रम राबवण्यासाठी सामाजिक चालना मिळते. वसुंधरा दिवस हा जगातील सर्वाधिक मोठा कार्यक्रम आहे. म्हणजे 2000 मध्ये वसुंधरा दिनानिमित्त डेनिस हेनचांनी एक मोहीम लॉन्च केल्याचे माध्यम केले. जागरणिक उपस्थान हे या मोहिमेचे उद्दिष्ट होते. जागरणिक उपस्थान ही प्रत्यक्ष शहरी भागातही भरपूर आहे, जंगलाची प्रत्यक्ष लक्ष अल्पवय मागांना देणे, त्यामुळे सर्व करणे. अधिक जाडे लावणे, पुढील घटक. योग्य गोपनीयता वाचणे. जगा मूल्यांवर आवागमन आहे. वसुंधरा दिनाची संकल्पना अमेरिकेतील गोल्ड नेल्सन यांनी मांडली.

समाचार

विश्व सुनामी
जागरूकता दिवस
5 नवंबर

सुनामी दिवस :-

5 नोव्हेंबर हा दिवस

सुनामी दिवस म्हणून जागरण केला जातो.

पानिअरलांमध्ये आकस्मिक बदल

घडवून आठगाम्या पिडाला जागरी लाटा. जपानी भाषेत या लाटेला सुनामी म्हणतात. हाच शब्द आता सर्वत्र वापरला जातो. भूकंप, ज्वालामुखी अशा नैसर्गिक घटनांमुळे जागरणवापर श्रेया पडण्यामुळे या लाटा निर्माण होतात.

सुनामी ही पर्यावरणीय आपत्ती आहे.

सुनामीच्या धोक्यालावन जागतिक स्तरावर जनजागृती काढण्याच्या उद्देशाने नवें दिवस जागरण करण्यात येते. डिसेंबर 2015 मध्ये संयुक्त राष्ट्र आम-

सभेमध्ये (UN General Assembly) 5 नोव्हेंबरला

'जागतिक सुनामी जागृती दिन' म्हणून मान्यता देण्यात आली.

किनारपट्टीच्या प्रदेशातील शहरे किंवा गावे, वस्ते, इमारती, पूल व.ची उभारणी करताना सुनामीपुसंगी कक्षापुकाराचा परिणाम लक्षात घ्यायला

आवतो. याचा अखेरीस विचार करून कमी करणे, सामुदायिकांच्या प्रवेशाने कंधलपने निर्माण

करणे. त्यांची जोपायना करणे, कक्षा अनेक प्रकारच्या लांबीच्या अनावेला केला केला आहे.

घटकाचे स्वरूप

निकट आल्यानंतर या घटकाचा अन्वय करवताली
 याची उद्दिष्ट्ये महत्त्वाची आहेत. त्या पर्यावरण
 शिक्षणाशी या घटकाचा संबंध आगदी जवळचा
 आहे. त्या घटकाचे स्वरूप पुढील प्रमाणे दिसून येते.

जागतिक पर्यावरण दिवस ५ गून

१९७२ साली युनोच्या
 आविष्कारण आयोगाने मानव व पर्यावरण यापैकी
 करवताचे ठरविले. पर्यावरण दिन साजरा
 स्थान लक्षात घेऊन १०० देशांनी जातून
 देशांमध्ये विविध प्रकारचे वाढविले. जात आहेत.
 पर्यावरण संरक्षण ही काळाची गरजच
 आहे. अनादी काळापासून मान आणि
 तपवीभुनी देखील पर्यावरण संरक्षण देत आहेत.

“वृक्षवल्ली आम्हा सोधते वनचरे.”

वृक्षांशी आंग परंपरेची असे आंगणाडे वीत आणी
 अंकुशी आहे. केवळ शाश्वत नोडलेली आपली
 विज्ञान हा अभ्यासाचा विषय न राहता ती
 आपल्या आकित्याचा आणी पुढ्या पिढीला आपण
 काय देणार याचा विषय म्हणून जाणून घेतना
 पाहिजे व पर्यावरणाचे रक्षण केले पाहिजे.

वन दिवस

21 मार्च

जंगलाबाबत आस्था आणी
 जंगलतोडीमुळे होणाऱ्या हवामानातील
 बदलांबाबत शिंता वाटत असणाऱ्या
 श्रवणा सागतिक पातळीवर लयासपीठ
 मिळावे हा पर्यायी वनदिन जाजरा
 करण्यामागचा उद्देश आहे. बदलत्या
 हवामानावर अपिल्ल्यात उपाययोजना करताना
 आंघोरी शोरण करवितांना जंगलाबाबत
 शौच्य विचार घेऊन असल्याची खात्री
 या उपक्रमाबाबत एकत्रितपणे करता येईल
 यासाठी विविध उपक्रम राबविले जाताना.

- ① अनापूर्णाक नंगलनीड टाकणे.
- ② अधिक वाड त्यावणे.
- ③ नंगलापासून मिळणाऱे कायदे व उत्पादने.
- ④ नंगलौंग जून बोट देऊन मिळणारी माहिती व पत्तूण देणे आणि वनांच्या संवर्धनात वनांचा वरुभाग प्राप्त करणे ही उद्दिष्टे नजद-करीब ठेवून हा प्रिय वाजरा करणे उपयुक्त करेल.

शेतकरी दिवस २३ डिसेंबर

शेतकरी दिवस २३ डिसेंबर
वाजरा केला जातो. शेतकरी, लकीराज हा देशाचा पालनकर्ता आहे. शेती आणि पर्यावरण या दोन बाबींचा कार मिकट्या संबंध आहे. शेतीची पिके म्हणजे मानव निर्मिती पारंपारिक आहे. शेतशाही वसायनिक खतांचा आणि मिटक - नाशकांचा वापर अधिक प्रमाणात केल्यास हा वसायन धुम, जल आणि वायु प्रदुषणास कारणीभूत ठरतात. खान्ज्यानगर कृषीक्षेत्राच्या सुकून वाहिय उत्पादनातील वाटा सातत्याने घटता आहे. वैश्विकरणाचे पुरगाती पडिल्या शेतकरी होतार आहेत. ग्राम हा कृषिक्षेत्रात पेशे असल्यामुळे शेतीची दारुपरीत पश्चिमी शेतकरी अनेक ठरवते.

पंचमारा दिन

२२ एप्रिल

वाखण्यासाठी वर्षाने मोठी भूमिका आहे. जंगलाची अगदी शहरी भागातही भरपूर वाडे वानुजार वर्ष प्रत्यक्ष वनेघ अल्पक्ष मार्गांना जंगलतोड कमी करणे. आधिक वाडे लावणे प्रदूषण घटवणे. योग्य जीवनशैली राखणे अशा मुद्द्यांवर सर्वोर्गीण जागृती व प्रचार करणे आवश्यक आहे.

- पर्यावरण मित्र गटांच्या (इको क्लब) सदस्यांना या विषयावरील चित्रपट इ. पाखवणे.
- वर्ष प्रचारभाष्यभाषण वभाजात जागृती करणे व माहिती पुरवणे.
- प्रदूषण, चर्चानेत इ. चे आयोजन करणे.
- वनःची जीवनशैली वपावून पर्यावरणात हानिकारक वषिंचा वापर टाखणे.
- अधािनिक प्रजनींवी वाड पापरून वृक्षा-वोपण करणे.
- अपारंपाडिक ऊर्जा वनेतांचा वापर करणे.
- पर्यावरण वंरक्षणासंबंधी पिविध अश्यासकृताची माहिती नेटवरून मिळवणे.

वन्यजीव सप्ताह

1. 11 ऑक्टोबर

वन्यजीव सप्ताह हा 1-ते 7 ऑक्टोबर या दरम्यान सात्रा केल्या जातो. शीत, अनेक व प्रायकाळाच्या वन्यांना होणाऱ्या मानवी आक्रमण यामुळे पालिकडे गेल्या की ते जंगलाच्या सीमेवरील शेड्यांत धुडून मुख्यतः पोतांसाठी गाई, गुरे, मास्तान व त्यातून मानव व वन्यजीव असा लढा उद्भवतो. भारता जवळ जंगली वन्य जीव पुरातन संस्कृती मध्ये आशिल्ल्या प्रमाणे मानव व वन्यजीवात मैत्री असणे ही पृथ्वीची गरज आहे.

याबाबत शोध माहिती मागवताना व श्रुध्या पुरवावी तसेच वन्यजीवांचे रक्षण माहिती मिळवून त्यांचा जीवनाक्रम जमवून घ्यावा वन्यजीवांचा आस्वीवास ठरविलेला जंगल लोडव्यास वेळी विरोध द्यावा.

Page No.

Date :

संदेश फलक

"शेतकरी आहे अन्नदाता
तोच आहे
देशाचा अरु भाव्यविधाता."

colors

वसुंधरेचे हिरवे लेणे,

मराठीSi gans.com

पर्यावरण आणि वृक्षांना वाचवणे.

पर्यावरण
वाचवा

प्राण
वाचवा.

Marathi
Slogans
.com

“मुलांना द्या पर्यावरण
रक्षणाची शिक्षा,
हीच असेल
आपल्या जीवनाची रक्षा.”

“शेतकरी टिकेल
तर
शेत पिकेल.”

वापरण्यात आलेले स्रोत

पर्यावरण पिषयक काळजी, त्याची
देखभाल करवायाची हा एक माध्यमाच्या साहाय्याने
त्याची निर्माण करण्याची जाऊ शकते. पर्यावरणपिषयक
जनजागृती करणे, जंगलापासून लगेच कायदे
व्यमज्यापुन बांगणे, वन्यप्राण्यांचे रक्षण करणे
ई. माहिती व्यमज्यासाठी पिषय प्रकारचे
उपक्रम राखविले जाऊ शकतात.

दोषवाक्य :-

"ज्मास्तिक धेत्यांना करा विरोध,
जेपर व कापडाचा करा भरपूर प्रमोग!"

"प्रकृतीचे लको वरण
चला वाचपूया आपले पर्यावरण!"

"शाडे लावा
साडे जगवा!"

संदेश फलक :-

जाहती करत असोताना पर्यावरणविषयक गति
 वनपुन आठाले पाहिले. पुढेकाने साठ वर्षांमध्ये
 निमुळून घडवून आणण्यासाठी समस्यांचे
 मते विचार पोहचक्यासाठी व्यापक कार्य हे
 महत्वाचे कार्य करते.

① पेड लगाओ, जीवन बचाओ.

② प्रकृतोद करु नका, जीवन धोक्यात
 लावू नका.

③ झाडे लावा, झाडे जगवा.

④ प्रक्षेप हेच जीवन.

⑤ कराल झाडांवर भाया
 तर भिडेल दार धाया.

टाकाक पासून टिकाक वस्तु :-

उकतीप्रमाणे पर्यावरणप्रियधर्माचे टाकाक पासून टिकाक या प गौरवापर ताकणे. गरमप पट्टकून देणे

① पर्यावरणातील शाईंपासून अनेक गरजा पूर्ण कोल्या गाक शकतान हे कमालाल्या पासून जागणे.

② कागद, वडदी थांपासून लगेवा तयार करणे शोभेच्या वस्तु तयार करणे.

③ हॉस्पिटल मधील आलाईनच्या जातल्यांचा वापर करणे शोभेच्या वस्तु तयार करणे.

④ नारिंगाच्या करवेल्या जागी, पानांपासून जिबिहा सहीपयोगी वस्तु बनवणे.

⑤ निर्मर्गातील अनेक वेनीदिल वापरातील वस्तुंपासून फुलीवापराच्या वस्तु बनवणे.

दूरदर्शन, मिडिया, मोबाईल व्दारे
जनजागृती करणे :-

आज काळ कोळाम
 डिया मोबाईल दूरदर्शन वींच्या जनजागृतीसाठी
 भावार्थी वाचने उपयुक्त उपायोग केला जाते.
 दूरदर्शनच्या माध्यमातून सर्व तळागाळातील
 जनतेपर्यंत या साहाय्याने पर्यावरणाबाबत
 माहिती पुरवली जाते. नाटक, पथनाट्य २०
 व्दारे कार्यक्रम लोकांना दाखविले
 जाऊ शकतात. तसेच व्यक्त्य परिचितता
 जाणीव करवून देण्यास दूरदर्शन हे सर्वानु
 भावार्थी माध्यम आहे.

आराखडा

करवयासाठी उपक्रम स्वतःच्या शक्तीला शक्य

तसेच वापरणे आणि दिने होईल.

पर्यावरणाविषयी जाणून घ्यायची लागताना विविध क्षेत्रांचे पर्यावरण संवर्धन करणे

आजच्या जगात पर्यावरण संवर्धनासाठी अनेक प्रकारचे उपक्रम राबविले जात आहेत. त्यांच्यातून काही उपक्रम निवडून घ्यावेत. त्यांच्यातून काही उपक्रम निवडून घ्यावेत.

* पुढातफेरीचे आयोजन :-

लोकांमध्ये जागरण करवण्यासाठी विविध धर्मांच्या कार्यक्रमांचा आवाहन करणे.

पर्यावरणाविषयी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

पर्यावरण संवर्धनासाठी जागरण करणे आणि पर्यावरण संवर्धनासाठी उपक्रम राबवणे.

वृक्षादिन सागरा :-

"झाडे लावा
झाडे जगवा।"

वेदवाणी पुत्रागमिणीचे आयोजन करून घेणे. प्रत्येक विद्या-
लयात वृक्षांच्या संवर्धनाचे कार्यवाही करून घेणे.
आठवायला सांगितले होते. पुत्रागमिणी दूरवाणी
या फुलकांचे दृष्टीकरण करवून घ्यावे. शाळेतोत
वेदशास्त्राभाषण झाडे लाववून घ्यावे. वृक्षांविषयी
महत्त्व भाषांतील लोकांना सांगवून घ्यावे.
शावकांच्यानीही वृक्षारोपण करवायादी चांगला
निहाद दिला. वृक्षांविषयी चाचणीपण वृक्षादिन
सागरा करवून घ्यावे.

प्रदूषण नियंत्रण दिन

* सागरा *

प्रदूषण हानी होत आहे. त्यामुळे ते नियंत्रण ठेवणे
ही लक्षात घ्यावी गरज ठेवली आहे. म्हणून
प्रदूषणाचा नियंत्रण करवायादी विद्यालयांनी
प्रदूषण नियंत्रण दिवस साजरा करावा. व प्रदूषण नियंत्रण

० हा उपक्रम गावतील लोकांनी यांच्यातून
 पुढेवाहू शकता. शासनाच्या विद्यार्थ्यांना देखील
 पध्दतीत आणणे. त्यातून पुढेवाहणे अथवा
 पुढेवाहणे शक्य आहे. पुढेवाहणे कारणे नसून
 वीरमनाथाजी कडून उपाय करता येतील, या-
 निकाशां मार्गदर्शन घेणे.

**"कळता पर्यावरणाचा रक्षण
 करणे पुढेवाहणे।"**
 अशा काही घोषणा त्यावेळी

देण्यात आल्या.

-: शेतकरी विनम्र साजरा :-

एकमेकांमध्ये करून घेणे. शासनाच्या विद्यार्थ्यांना
 आडचणी. त्यांचे आपल्या गरिबांनाही रक्षण
 या विनाशितांना सांगण्यात आले. विद्यार्थ्यांना
 शासनातील आवेगात सापेक्षी वाचवण्यात आली.
 त्यांचा माहिती सांगण्यात आली.

पर्यावरणावर सावधानतेने आहे. त्यामुळे पर्यावरण
 नीट अचूकतेने ठेवणे शक्य आहे. महत्वाचे आहे ते
 सांगण्यात आले. शेती करत असताना काही
 लोक गमिनीगंधे अथवा शासन पुढेवाहणे अशा-
 वतीकडून घेतात. वापर करताना त्यामुळे मातीचे
 पुढेवाहणे घेणे व ह सव ताळणे गरजेचे आहे

जल दिन सागरा

पाठ्याचा प्रश्न विवेकीय
 आकल - विकास वन्य धारण करी आहे. त्यामुळे
 व्याप्य साठसाठा पाठ्याचे महत्त्व पत्तवे म्हणून
 आपण ठार्या काही वर्षांपासून जागतिक जल
 दिन सागरा करीत आहोत.

"पाणी नाही प्रत्यंत आहे"
 अमृतमुस्य !

"पाठ्याचे करतव्य संरक्षण
 वसुधैव कुटुंबमक" - रक्षा !

"पाठ्याची रक्षा वसुधैव कुटुंबमक
 जीवनाला मित्रेण आरोग्यता"

अशा प्रकारच्या काही घोषणा
 देऊन विद्यार्थ्यांचे प्रश्नांमधील आयोजन करताना
 आले होते. हे प्रश्नांमधील आलेपासून तो गावा-
 तीस वसुधैव कुटुंबमक काठ्यात आली.
 वसुधैव कुटुंबमक सांगितल्या प्रकारे पुनिसाद दिला.

निबंधरूपचा आयोजन :-

हा लेख निबंधरूपचा आयोजन करताना आपले विद्यार्थ्यांचा वृत्तभाग वेळापत्राची प्रविष्टावण घेताना आपले विद्यार्थ्यांचा अस्मरुत प्रतिसाद मिळाल्या. निबंधासाठी तीन विषय देण्यात आले होते, ते पुढीलप्रमाणे :-

- (१) गरीब मुलांचा
- (२) प्रदूषण :- एक आधुनिक समस्या.
- (३) प्रदूषण नियंत्रणाचे उपाय. हे तीन विषय विद्यार्थ्यांना देण्यात आले होते.

वांगोळी स्पर्धेचा आयोजन :-

हा लेख हा लेखी स्पर्धेचा आयोजन करताना आपले लक्ष पर्यावरणाच्या संवर्धनासाठी वांगोळी काढण्यासाठी वेळ देण्यासाठी आपली प्रयत्न घेणे देण्यात आले होते. मूला पद्धतीने विद्यार्थ्यांनी हायंगी केली होती व वांगोळ्या पद्धतीने विद्यार्थ्यांनी या स्पर्धेचा प्रतिसाद दिला.

चित्रकला वर्षेचे आयोजन

कवठ्यात माते लोने, चित्रकला वर्षेचे आयोजन
 वर्षेचे आयोजन करवावे आणि लोने.
 पराविरण विषयक निमित्त विषय देवात
 आले होते. विद्यार्थ्यांनी हा वर्षेचा प्रांगण
 प्रतिसाद दिला होता.

पोस्टर प्रदर्शन :-

पुढीलप्रमाणे आचार्य
 पोस्टरसाठी विद्यार्थ्यांना सूचना देण्यात आली
 म्हणून पुढील दिनांका 4-5 दिवस आधी
 विद्यार्थ्यांनी सज्जी नोंदी देण्यात आली.
 लक्षात विद्यार्थ्यांनी पोस्टर समजून आणून
 होते. पुढील दिनांकांनी हे पोस्टर विद्यार्थ्यांना
 ठावेत घेऊन घाशमा लावणे व पोस्टर
 प्रदर्शन करवावे. त्या माशमातून पुढीलप्रमाणे
 नमो आर्या करवावे आणि.

प्रकारोपण :-

प्रकारोपण हा उपक्रम राबवण्यात
 आला. मर्यादीत प्रकारात 1 व 2 प्रकारात

शुद्ध दिन साजरा करणे :-

"शुद्ध लावा दारोदारी,
अमृद्धी होईल धरोधरी."

उशा चौखणा, देव विद्या-
वर्षांनी पुश्तान्तेरीचे आयोजन केले लेगे. बापाभर्ये
वस्तुपालगन आडे आपल्यात झाली. बापांनील्य
लोकांना शुद्धांविषयी महत्त्व सांगून व्हाहारागी
होव्यात प्रोत्साहित करव्यात आले. लावलेल्या
आडांचे प्रवर्धन करे करावी याची भाहिती
सांगिल्ली.

* शेतकरी दिवस साजरा करव्यात आला :-

शेतकरी दिनानिमित्त
विद्यार्थ्यांना शालेय पाठ्यात गावा करवण ता शेतकरी
दिवस साजरा करव्यात आला. मुलांना शेतक-
रांविषयी भाहिती महत्त्व अडचणी तांचे
आपल्या जीवनातील स्थान या दिना
निमित्त सांगव्यात आले.

शेतकरी दिनानिमित्त
विद्यार्थ्यांना आपल्या पर्यावरणाविषयी भाहिती
मिळावी यासाठी प्रयत्न केले गेले.

शेतीमध्ये होणारा उतारा व कित्क
 नाशकांचा वापराला प्रतिबंध घालण्यासाठी
 उपाययोजना काँग्रेसाने केली. व त्याचा
 वापर हाळण्यात आणितले, त्यामुळे होणारे
 ह्या, पाणी, भूमी व पुढुपणाखिडकण भाहिन
 वेधाने आली.

या महत्त्वे पर्यावरणाविषयी माहिती
पर्यावरण संरक्षण, संवर्धन या जडवले
जगजागृती करण्यात आली. त्यामुळे जमाजातील
प्रत्येक व्यक्तीला पर्यावरणाचे महत्त्व पटवण्या
मदत होईल.

उपक्रम सादर करताना त्या
घटकाचे प्रत्यक्ष अनुभव मिळाले. माहिती मिळाली.
ते सादर करताना त्याचा प्रिय न वी
आगरे करविण याची प्रत्यक्षित्वा माहिती या
उपक्रमातून मिळाली. पर्यावरण विषयी माहिती
व जाण मिळाली. पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन
घडवून आणण्यासाठी हे प्रिय सांगडे केले
जाताने. यातून जमाजात पर्यावरणाविषयी
घटकांचे महत्त्व जमाजातून गेले. या माहिती
पर्यावरणाची जगजागृती होईल आणि पर्यावरण
दिवसातून येण्या विषयी जाण वाढेल.

उपक्रम राबविते हे प्रास्ताविकाचे कार्य पूर्ण करण्या-
साठीची प्रस्तावना त्यात पर्यावरण म्हणजे काय?
जागतिक स्तरावर पर्यावरण संरक्षणासाठी
विविध दिवस सांगडे केले जाताने. हे यातूनच
पर्यावरण संरक्षणाचा संदेश दिला जातो.

मत / विचार

प्रास्ताधिक तयार करत असणाऱ्या विषयांचे कोठारी काळजी घ्यावी, तिचे पर्यावरणाची संवर्धन करणे करावे. याची माहिती मिळाली.

आगळे शेरकाल विक्रीसाठी कमतीत राखण्या-पूर्वक व्यवस्थापन व निचोड करणाऱ्या काळजी-आवडीपकती आहे हे समजणे. नैसर्गिक

आवडीपकती व निचोड करणे, त्यात परिचालन करणे. त्याचे वापर करणे, त्यात

त्याची उपयुक्तता व उत्पादकता वाढवणे.

त्यासाठी प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. पर्यावरणा विषयी अनेक कामे करावी शेतकऱ्यासाठी प्रयत्न करणे तसेच राखी माहिती घेणे गरजेचे आहे. देवादेव मला माझ्या

माहितीच्या मदतीने उपभोग करेन. मला मिळालेल्या या शि माझ्यापुरता गरजेतील देवादेव राखी

खामारोप

परावरणशास्त्र या शास्त्राचे शिक्षण व
 वाजरे करणे या विषयाचे पर्यावरण दिन
 प्रात्यक्षिक कार्य व विविध उपक्रम राखणे हे
 यात पर्यावरण शिक्षणाची गरज व महत्त्व या
 लक्षात आणण्या, या प्रात्यक्षिका वारे आपल्या
 वस्तुधारेचा लेगीत- हात करून घेवता येईल
 याची प्रपिती आली.

ते प्रात्यक्षिक पूर्ण करण्यासाठी मला
 महाविद्यालयाच्या प्रचार्य डॉ. निखे मंडम,
 गट प्रमुख यांच्या वर नमूद टा. शिक्षकांचे
 प्रा. मी. आडके मंडम यांचे मोठ्या
 मार्गदर्शन मिळाले. मी यांच्या आभारी
 आहे.

धन्यवाद !

B.Ed IInd Year ..2022-23.....

Course 204 - 01 :- Guidance and Counseling - मार्गदर्शन आणि समुपदेशन

Practical Name : - Interview of School Counselor - शालेय समुपदेशकाची मुलाखत

Student Name : - Elizabeth D. Khasat Roll No.04.....

Evaluation Scheme

Rating Scale :- 1) Unsatisfactory 2) Average 3) Satisfactory 4) Good 5) Excellent

Sr. No.	Criteria	1	2	3	4	5
1	Introduction प्रस्तावना				✓	
2	Objectives of Interview मुलाखतीची उद्दिष्टे				✓	
3	Planning of Interview मुलाखतीचे नियोजन				✓	
4	Expertise of of the counselor and his contribution समुपदेशकाचे नैपुण्य आणि योगदान				✓	
5	Execution of Interview मुलाखतीची अंमलबजावणी				✓	
6	Analysis of Interview मुलाखतीचे विश्लेषण				✓	
7	Interpretation of Interview मुलाखतीचे अर्थनिर्घचन			✓		
8	Conclusion of Interview मुलाखतीचा निष्कर्ष				✓	
9	Education Implications शैक्षणिक उपयोजन				✓	
10	Overall Impact of report अहवालाचा एकूण प्रभाव				✓	
		Total Marks :- 50			39	

39
50

Signature of Professor In charge
20/04/2023

DATE:

INTRODUCTION.

Counselling and guidance are the back bone of a child. The child is just a raw material but he becomes a finished and full human by going through various process of his learning. This first step becomes a question to whatever he/she experience in daily lives.

As the child starts going to school and growing physically, the child requires education growth, physiological growth and emotional awareness. The child needs support from parents, teachers, elders and siblings of this environment.

Counselling plays a important role when a child face some problem in the process of growth. The guide, the counselled provide a path for a child to reach his/her dreamy land. The counsellor becomes a traveler of journey who also travel along with the child and explore the child's skill, knowledge and habits.

Thus to be counsellor is a friend of child to lover to child of a dreamer of child who supports the child to travel in right paths and paves way for bright future

Child psychology has a distinguish impact in the lives of child. It helps the counsellor to know the interest of child, strength of child and also explore the areas of growth through different methods and strategies

This practical enables us to know about the importance and significance need of counselling in the stage of schooling. It also enlightens the students, teachers to learn and get to know the background of their practical that is interview on a counsellor. By doing this task, we can understand how to deal with a child and appreciate his/her educational field. It also give an opportunity to become more vigilant on the pedagogical aspects of a child

Counselling is the service offered to the individual who is undergoing a problem and needs a professional help to overcome it.

The problem keeps him disturbed and under tension and unless solved his development is stunted. Counselling therefore is more specialized

DATE:

service required training in personality development and handling exceptional groups of individuals

Counselling involves active listening, empathetic understanding and relaxing the client and help them to overcome their issues

Objectives of Interview.

To know about Counselling.

The primary motive behind interview with the counselor is to know about counselling and how a counsellor advises and renders his attention towards the growth of a child. It enables us to have a very important scope for getting to understand the way children are and their mentality in better manner.

Showing of Problems:-

Another key facts of counselling is to show problems. In counselling the counsellor is the facilitator who enables the child to solve problems and difficulties. The counsellor also becomes a part of the talk and allows the child to walk in right path by various activities.

Acquiring knowledge on counselling

The another objective of interview is to gain knowledge on counselling. By comparing

DATE:

and meeting the counsellors we students teachers can gain some techniques and skills of psychology

Opportunities of observation:-

It renders an opportunity of observation on a child and the problem solving methodology. It also allows us to know how to take care of a child in school

Helpful in studies:-

The most important objective of counselling is to bring drastic impact in knowing the ideology of students and which helps students' teacher to have some ideas about specified skill child.

DATE:

Planning of Interview

There was an appointment made with the student-teacher and the counsellor for a specific date and time.

The appointment was made before three weeks, so that the counsellor could find a spare time for the guidance.

Date: 15 March 2023

Time: 01:00 pm

On the above scheduled date the interview was set. As per the criteria and questions asked to the counsellor. She was going to give response according to her experience as 20 years of being a teacher and a good observer.

The interview was excellent and she explained all the points with radical experience with children.

DATE:

Expertise of Counsellor and her Contribution

Name of Counsellor: Ms Neena. Joseph.

Educational Qualification: M.A. B.Ed

Experience :- 7-8 years.

DATE:

Some Ways of Counselling Through.

Enquiring about child's progress in school.

Discussion with class teacher

Discussion with parents

Discussion with friend circle of the child

Observe child's behaviour

Questionaries

Which are the techniques used for counselling?

The counsellor uses the techniques like she was to find out the background especially the family background of a child who comes for counselling.

It has help the counsellor to know the atmosphere of a child which enables him/her to behave indifferently. The family background parents occupants, child's friend circle friends etc.

The counsellor needs to know everything about the circle and accordingly will suggest solution for it.

Which Psychological tests are used for counselling?

The psychologist or therapist use some psychology test, with it they are able to

DATE:

Find out the nature of child and the behavioural patterns of child. As children draw and write. So in times of need the counsellor may use some measures to find out the fact by assigning aptitude test, written test, verbal communication the issues from friends of the child. The counsellor may suggest the child to draw some picture and describe some images through which the counsellor get to know about a child.

Which are the problems that students usually face?

Being human is incline to error. Here this is the learning and blooming stage of students where they make lots of mistake and tries to find out their own way to solve as a result they end up in problems.

Here below are some common problems which children face in school or at home.

→ Not good in academics

→ lack of parents attention

DATE:

- Bargaining of situation
- Petty lies
- Intimidation
- Compromising the situation
- Escaping
- Naughtiness

~~These are some highlighted situations where students face problems during their pedagogy.~~

What are the behavioral changes noted after counselling?

Every human is known as the dynamic being. Human behaviour never be static and stagnant but it's dynamic and ever changing the world. We cannot predict the human behaviour but there are certain patterns by which a guide or counsellor can understand the behavioural changes of the boy/girl.

• The child has a nature of forgetfulness

DATE:

So sometimes he may be aware and other times he just behaves as usually. But these \uparrow change.

The ratio shows that mostly 10% of the children really change in their behavioural activity after counselling. They really utilize the interaction and guidance of counsellors and show positive result.

DATE:

Excursion of Interview

The interview with a counsellor with regard to the counselling of a child especially in the context of behavioural & psychology & personality learnt a lot

It was a great moment to talk to a 20 year of her educational field as a teacher

It helped me to have the psychology of the child. As I am aspire to be an effective and dynamic teacher for the nation its my duty that I should know how to deal with children who are fragile and innocent. Here I learnt so many key techniques to have a cordial relationship techniques to have with the pupil. It also enabled me to accept every child as an important individual

This interview is one of the remarkable one for my life itself as a teacher

DATE:

Analysis of Interview

It was one of the most effective and remarkable interview to learn about and study about a counsellor or guide who should proper path to a child when they are likely to be deviated from their goal ~~at~~ touch, or behaving totally unpleasant.

The counsellor share with me all his personal experience over or 20 year of experience with different types of children. Here I understood how risky it was to deal with innocent children as well as behave accordingly to their thinking.

It enlightens the minds to take care of each child accordingly with their limit. I also understood with what are the tools followed to instruct the child in a proper way.

The interview made a platform or base for me to prove and explore the hidden skills and talents of children. As a school teacher I should also make a constructive feedback and suggestion to that no child can deviate.

Analysis of Interview

It was one of the most effective and remarkable interview to learn about and study about a counsellor or guide who should proper path to a child when they are likely to be deviated from their goal track or behaving totally unpleased.

The counsellor share with me all her personal experience over a 20 years of experience with different types of children. Here I understood how risky is way to deal with innocent children as well as behave accordingly to their thinking.

It enlightens the minds to takes care of each child accordingly with their limits. It also understood that what are the tools followed to instruct the child in a proper way.

The interview made a platform or base for me to prove and explore the hidden skills and talents of children. As a school teacher I should also make a constructive feedback and suggestion so that no child can deviate from learning.

Interpretation of Interview

In this interview the main force was to have a communication with the counsellor as guide who helps the children to find their good and reach to their destiny by responding them to their behavioural pattern and instructing them.

As per the various objectives stated above whole facilitates the purpose of interview, the main core elements of meeting the counsellor to enhance knowledge about the child psychology and their interest facts.

This also made a drastic change in the students teachers to learn the likes and dislikes of children. It critically stated to the students teachers to realize the problem that children face in their day-to-day life.

Thus the purpose of the meeting was to meet and interview has been conducted and some points are highlighted as per the requirement of the projects.

DATE:

Conclusion: Short Summary

Counselling is one of the most effective measures to bring the children in right track. Thus counselling enables the child to aware from the misbehavior that he is looked on to the strength of the counselling and the course which strengthens the child's growth too.

The purpose of the project also is to learn how the counsellor makes various sessions to meet ~~different~~ children with different problems and ~~short~~comings. The students teachers as aspiring to become a teaching to lead the leaders of ambitions. It's compulsory to analyse and radically study on a child. So this project satisfactory meets the purpose.

This is how the points are cited above based on the fulfilment of the project as well as getting better information idea, knowledge to handle an innocent

Educational Implication.

The project: Interview with counsellor helps the students teacher to acquire knowledge and ideas on the psychological condition of child. It helps the B.ed condition to have a direct interviews with the counsellor and get ample of knowledge on handling the child in a proper manner.

It also allows the students teachers to observe various tasks, techniques and remedies that are applied in counselling the child. Thus this project enlightened the students teacher to have adequate knowledge on the counselling and guidance to children in school premises.

It also brings in to having co-ordinal and friendly relationship with child. Then the teacher gets here as a facilitate and co-partner in the journey of life of a child. Same as the counsellor also guide a child as a friend and one among the child.

DATE:

Enclosure

I gratefully want to thank to our H.M. mam for allotting us to have the presents special honour to do B.Ed in the college

I also render my special honour to Pune University for allotting their project as a circular of B.Ed second year

I want to thank each and everyone who have been a great help in making this project success.

20/04/2023